

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 114/2022-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Janou Viktóriou Žvachovou, advokátkou, Včelárska 21, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 10 Co 10/2021-407 z 31. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 18. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na nedotknuteľnosť obydlija podľa čl. 21 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie všeobecného súdu zrušiť a vec vrátiť všeobecnému súdu na ďalšie konanie. Taktiež navrhuje, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a uznesenia, proti ktorému ústavná sťažnosť smeruje, vyplýva, že sťažovateľ bol v právnom postavení navrhovateľa (žalobcu) v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vedenom pred Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 9 C 100/2020.

3. Okresný súd uznesením č. k. 9 C 100/2020-111 z 9. decembra 2020 návrh sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré malo spočívať v zákaze nakladať s nehnuteľnosťami

vymedzenými v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia uloženom odporcovi v 3. rade, zamietol. Druhým výrokom určil, že odporcom v 1., 2. a 3. rade nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

4. Proti uzneseniu okresného súdu sa sťažovateľ odvolal. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 10 Co 10/2021-407 z 31. marca 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) uznesenie okresného súdu, proti ktorému sa sťažovateľ odvolal, potvrdil. Druhým výrokom rozhodol, že žalovaným v 1., 2. a 3. rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Napadnuté uznesenie krajského súdu je arbitrárne, nepreskúmateľné a v rozpore so zákonom, čo vo svojich dôsledkoch podľa sťažovateľa má znamenať aj porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ napadnutému uzneseniu vyčíta to, že sa v ňom krajský súd nevysporiadal s jeho odvolaním, konkrétne s jeho argumentmi, avšak ani s kľúčovými otázkami prípadu. Dodáva, že krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia „*len všeobecne teoretizuje*“. Napadnuté uznesenie podľa sťažovateľa má byť aj v rozpore s rozhodovacou činnosťou súdov Slovenskej republiky i ústavného súdu. Rozhodovaciu činnosť súdov Slovenskej republiky, ktorá mala byť napadnutým uznesením nerešpektovaná, sťažovateľ nekonkretizuje. Vo vzťahu k rozhodovacej činnosti ústavného súdu odkazuje na nález č. k. I. ÚS 191/2019 z 26. novembra 2019, z ktorého cituje, resp. uvádza nasledujúcu právnu vetu: „*Ak všeobecný súd ponechá bez povšimnutia niektorú z kľúčových otázok prípadu, alebo sa ako odvolací súd bez riadneho zdôvodnenia odkloní od právnych či skutkových záverov súdu prvej inštancie, jeho postup vykazuje známky arbitrárnosti a svojvôle.*“

b) Sťažovateľ sa domáha aj vyslovenia porušenia ďalších svojich práv, a to konkrétne základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ods. 1 ústavy a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru. Vo vzťahu k údajnému porušeniu týchto práv však neuvádza žiadnu argumentáciu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru) a v nadväznosti na to aj porušenie práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy), práva na nedotknuteľnosť obydlia (čl. 21 ods. 1 ústavy) a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života (čl. 8 ods. 1 dohovoru) sťažovateľa napadnutým uznesením, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu, ktorým bol návrh sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý. Keďže sťažnosť smeruje proti porušeniu rôznych základných

práv garantovaných ústavou, resp. práv garantovaných dohovorom, ústavný súd sa k ich namietanému porušeniu z dôvodu lepšej prehľadnosti vyjadrí postupne.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces:

7. Podľa sťažovateľa sa krajský súd ako odvolací súd v napadnutom uznesení, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu, ktorým tento zamietol sťažovateľov návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, nevysporiadal s jeho argumentmi ani s kľúčovými otázkami prípadu, čoho dôsledkom má byť arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia, ako aj jeho rozpor so zákonom. To má podľa názoru sťažovateľa súčasne znamenať aj porušenie jeho práva na spravodlivý proces, ktoré je garantované v ústave i dohovore ako kvalifikovanej medzinárodnej zmluve o ľudských právach a základných slobodách.

8. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov a že vo veciach patriacich do právomocí všeobecných súdov nie je ani alternatívou či mimoriadnou opravnou inštitúciou (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95 či II. ÚS 21/96). Naopak, ústavný súd je podľa čl. 124 ústavy nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým v prvom rade interpretácia a aplikácia zákonov prislúcha. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (svojvoľné). O arbitrárnosti pri interpretácii a aplikácii zákona všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06 či IV. ÚS 536/2018).

9. Ústavný súd v kontexte posudzovanej ústavnej sťažnosti považuje za potrebné pripomenúť, že neodkladné opatrenie predstavuje svojou povahou výnimočné opatrenie, ktoré možno nariadiť len v prípade, ak je skutočne potrebné bezodkladne upraviť pomery medzi sporovými stranami, čiže ak nastane medzi nimi taký stav právnych alebo faktických vzťahov, ktorý bezpodmienečne vyžaduje urýchlené poskytnutie súdnej ochrany. Nariadenie neodkladného opatrenia je možné a prípustné jedine vtedy, ak jeho navrhovateľ (v intenciách tohto uznesenia sťažovateľ) osvedčí (1) nárok, ktorý žiada chrániť neodkladným opatrením, (2) právny vzťah medzi stranami sporu, ktorý je potrebné upraviť neodkladným opatrením a (3) tvrdenie, že existuje reálne nebezpečenstvo a bezprostredne hroziaca ujma [porovnaj § 328 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. Nariadenie neodkladného opatrenia bez splnenia uvedených podmienok by mohlo viesť k neprimeranému zásahu do právneho postavenia iných osôb (v kontexte posudzovaného prípadu do právneho postavenia žalovaného v 3. rade), čím by mohlo dôjsť k narušeniu ústavného princípu proporcionality, ktorý predstavuje nosnú ideu pri riešení konfliktu rôznych základných práv a slobôd, resp. pri riešení ich konfliktu s iným verejným záujmom.

10. O tom, či sú v konkrétnom prípade splnené všetky zákonom vyžadované podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia, rozhoduje príslušný všeobecný súd. Pre neodkladné opatrenie je pritom rozhodujúci stav v čase vydania rozhodnutia súdu prvej inštancie (§ 329 ods. 2 CSP), v okolnostiach skúmaného prípadu je teda rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia okresného súdu. Ústavný súd opäť pripomína, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové a právne závery všeobecného súdu, čiže v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani to, či v okolnostiach skúmaného prípadu boli splnené všetky zákonné podmienky pre vyhoviecie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. To, či boli v posudzovanom prípade splnené všetky podmienky vyžadované zákonom na vydanie neodkladného opatrenia, vyhodnocuje jedine všeobecný súd.

11. Ústavný súd taktiež považuje za potrebné zdôrazniť, že do rozhodovania všeobecných súdov o neodkladných opatreniach vzhľadom na ich špecifickosť zasahuje len veľmi výnimočne a ojedinele. Takýto zásah zo strany ústavného súdu by bol akceptovateľný jedine v prípade, pokiaľ by ústavný súd dospel k záveru, že rozhodnutie všeobecného súdu je v zjavnom rozpore s princípmi spravodlivého procesu (*mutatis mutandis* III. ÚS 169/2010 či I. ÚS 191/2019).

12. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia (najmä body 8, 9, 10, 18 a 19) je zrejmé, že krajský súd sa oboznámil s tvrdeniami a argumentmi sťažovateľa uvedenými v jeho odvolaní i v ďalších podaniach označených ako doplnenie odvolania, právne ich vyhodnotil, osobitne v kontexte zákonných podmienok kladných na vydanie neodkladného opatrenia, a pri svojom rozhodovaní zobral do úvahy. Obsah odvolania sťažovateľa rekapituluje v bode 8, obsah jeho podaní označených ako doplnenie odvolania (podanie zo 16. februára 2021 a podanie z 18. februára 2021) zas rekapituluje v bodoch 9 a 10. Krajský súd pripomenul, že neodkladné opatrenie je výnimočným opatrením a že pre jeho nariadenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvého stupňa (body 13 a 14 napadnutého uznesenia). V rámci bodov 18 a 19 krajský súd v reakcii na obsah podaní sťažovateľa sumarizuje, že sťažovateľove tvrdenia nepredstavujú osvedčenie naliehavej potreby dočasne upraviť pomery sporových strán a že sťažovateľ dokonca ani žiadnu naliehavosť vo svojom návrhu ani len netvrdil. Krajský súd v napadnutom uznesení uzatvára, že v stave, keď sťažovateľ neposkytol žiadne argumenty, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že v danej veci nastala v právnom vzťahu medzi stranami sporu situácia, ktorú je potrebné bezodkladne riešiť úpravou pomerov rozhodnutím súdu, a neosvedčil, že mu v dôsledku nejakého konkrétneho a aktuálneho konania odporcu reálne hrozí ujma, ktorej je možné zabrániť práve nariadením požadovaného neodkladného opatrenia, nemohol byť so svojím návrhom úspešný. Ústavný súd je, vychádzajúc z priblíženého obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia, toho názoru, že krajský súd ako všeobecný súd neponechal bez povšimnutia žiadnu z kľúčových otázok posudzovaného prípadu tak, ako to tvrdí sťažovateľ.

13. Ústavný súd v tejto súvislosti taktiež pripomína, že skutočnosť, že sa všeobecný súd výslovne nevyjadril k úplne všetkým tvrdeniam sťažovateľa, nemožno automaticky stotožňovať s arbitrárnosťou rozhodnutia a tým s neústavným konaním všeobecného súdu. Ako ústavný súd už v minulosti opakovane uviedol, súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne

objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, či už súdu prvej inštancie alebo odvolacieho súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (porovnaj napr. III. ÚS 209/04 či IV. ÚS 449/2015). Podobne pristupuje k interpretácii čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), keď zdôrazňuje, že citované ustanovenie nemožno chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže rôzniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru splnil, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná v odôvodnení rozhodnutia odpoveď (porovnaj napr. Ruiz Torija proti Španielsku, rozsudok z 9. 12. 1994, č. 18390/91; Georgiadis proti Grécku, rozsudok z 29. 5. 1997, č. 21522/93 či Higgins proti Francúzsku, rozsudok z 19. 2. 1998, č. 20124/92). V súvislosti s kvalitatívnou stránkou odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu ústavný súd musí taktiež poukázať na platnú právnu úpravu, ktorá na odôvodnenie súdneho rozhodnutia vydaného vo forme uznesenia nekladie rovnako vysoké nároky ako v prípade, pokiaľ ide o rozhodnutie vydané vo forme rozsudku. Uznesenie totiž predstavuje jednoduchšiu procesnú formu rozhodovania všeobecných súdov a v zmysle § 236 CSP v jeho prípade postačuje stručné odôvodnenie. Ústavný súd na túto skutočnosť vo svojej judikatúre opakovane poukazuje (porovnaj napr. I. ÚS 236/2019 či I. ÚS 238/2019).

14. Z obsahu a systematiky ustanovení zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že ústavný súd má pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania posúdiť aj to, či tento návrh, v intenciách skúmaného prípadu ústavná sťažnosť podľa čl. 127 ústavy, nie je zjavne neopodstatnený. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to najmä pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom, porušenie ktorých sa namietalo. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať takú ústavnú sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porovnaj napr. I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05 či II. ÚS 198/07).

15. S prihliadnutím na priblíženú konštantnú judikatúru ústavného súdu a na základe uvedených zistení týkajúcich sa napadnutého uznesenia krajského súdu (najmä bod 12 tohto uznesenia) ústavnému súdu neostávalo iné iba konštatovať, že medzi napadnutým uznesením a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Napadnuté uznesenie totiž nepredstavuje výsledok takej interpretácie a aplikácie zákona, ktorá by sa od znenia príslušných ustanovení odchyľila natoľko, aby tým došlo k popretiu ich významu a účelu. Napadnutému uzneseniu rovnako nemožno vyčítať ani to, že by vo svojom odôvodnení dostatočne neobjasnilo skutkový a právny základ,

ktorý krajský súd viedol k výroku napadnutého uznesenia. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie práva na spravodlivý proces ako zjavne neopodstatnenú odmietol.

III.2. K namietanému porušeniu práva vlastníť majetok:

16. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy) je potrebné uviesť, že z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie tohto práva v spojení alebo v nadväznosti na namietané porušenie práva na spravodlivý proces. Sťažovateľ však vo svojej ústavnej sťažnosti neuviedol žiadne konkrétne argumenty osobitne odôvodňujúce jeho tvrdenie o tom, že krajský súd napadnutým uznesením porušil jeho základné právo vlastníť majetok. Ústavný súd preto námietky sťažovateľa vo vzťahu k porušeniu základného práva vlastníť majetok, rovnako ako aj vo vzťahu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (časť III.1. tohto uznesenia) vyhodnotil ako nerelevantné.

III.3. K namietanému porušeniu práva na nedotknuteľnosť obydlia a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života:

17. K namietanému porušeniu základného práva na nedotknuteľnosť obydlia (čl. 21 ods. 1 ústavy) i práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života (čl. 8 ods. 1 dohovoru) je potrebné uviesť, rovnako ako v prípade namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok (III.2. tohto uznesenia), že z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie uvedených práv v spojení alebo v nadväznosti na namietané porušenie práva na spravodlivý proces. Tak ako v prípade namietaného základného práva vlastníť majetok ani v prípade namietaného porušenia základného práva na nedotknuteľnosť obydlia a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života však sťažovateľ neuviedol žiadne osobitné argumenty odôvodňujúce jeho tvrdenie o tom, že krajský súd napadnutým uznesením porušil jeho uvedené práva. Ústavný súd preto námietky sťažovateľa aj vo vzťahu k týmto právam, rovnako ako aj vo vzťahu k právam podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (časť III.1. tohto uznesenia) a vo vzťahu k právam podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (časť III.2. tohto uznesenia), vyhodnotil ako nerelevantné.

III.4. Záver:

18. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením a obsahom základných práv, resp. ľudských práv a základných slobôd, ktoré mali byť napadnutým uznesením porušené, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol. Ústavný súd dodáva, že keďže sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti neuviedol žiadne osobitné dôvody, pre ktoré malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva vlastníť majetok a práva na rešpektovanie rodinného a súkromného života, bolo by možné jeho ústavnú sťažnosť odmietnuť aj z dôvodu, že táto nemá všetky náležitosti ustanovené zákonom [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde].

19. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. februára 2022

Miloš Maďar
predseda senátu